

LEIDS UNIVERSITAIR MEDISCH CENTRUM

Gedragsproblemen bij kinderen met een auditieve beperking

Stephanie Theunissen¹, Carolien Rieffe^{2,3}, Maartje Kouwenberg², Wim Soede¹, Jeroen Briaire¹, Johan Frijs¹

1. Keel-, Neus-, en Oorheelkunde, LUMC

2. Ontwikkelingspsychologie, Universiteit Leiden

3. Nederlandse Stichting voor het Dove en Slechthorende Kind

Consequentie?
Combinatie?
Communicatie?

> 92%

- Karchmer & Mitchell (2004)

Auditieve input:
Incidenteel versus intentioneel leren

- 2,6 keer zoveel gedrags- en emotionele problemen
- 40 - 60% psychiatrische diagnose

- Van Eldik, Treffers, Veerman et al. (2004)
- Hindley (1994)

1. In kaart brengen psychopathologie
2. Identificeren risico- en beschermende factoren
3. Risicoprofiel definiëren
4. Handvatten voor professionals

- Agressie
- Delinquentie
- ADHD

- Agressie }
  - Reactief
  - Proactief
- Delinquentie
- ADHD

3 versus 1

- Van Eldik, Treffers, Veerman et al. (2004)
- Coll, Cutler, Thobro et al. (2009)
- Van Eldik (2005)
- Remine & Brown (2004)

2 versus 0

- Jure, Rapin, Tuchman (1991)
- Gallaudet Research Institute (2008)

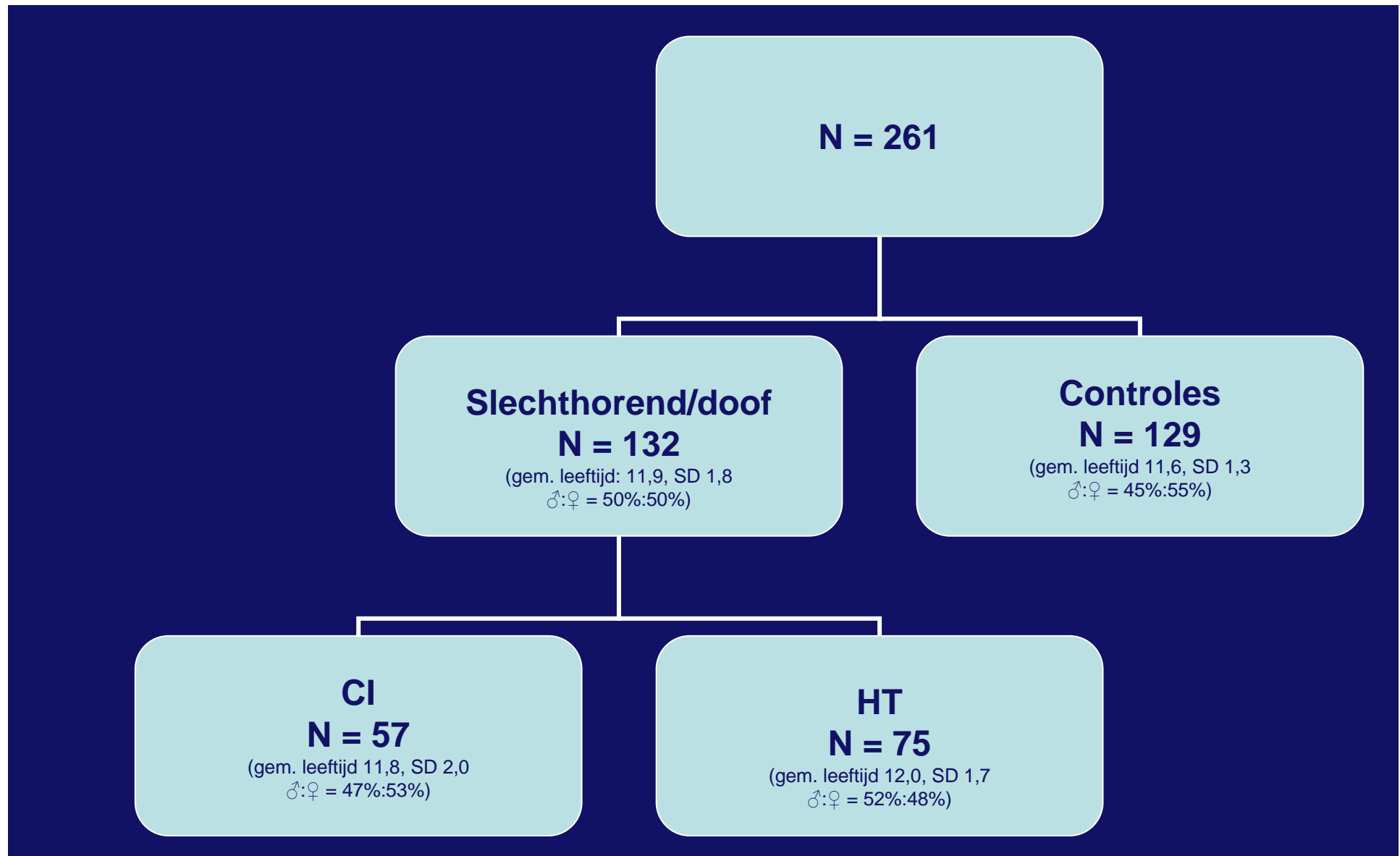
- (P)IQ ≥ 80 quotiënt
- 9 – 16 jaar oud

- (P)IQ ≥ 80 quotiënt
- 9 – 16 jaar oud

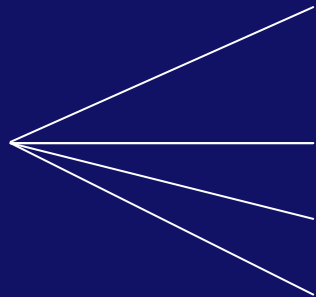

- I. Minimaal 40 dB in het beste oor
- II. Pre- of perilinguaal ontstaan
- III. Geen additionele handicaps

- Kind
  - *Self Report Instrument for Reactive and Proactive Aggression*
  - *Delinquency questionnaire*
  - *IQ*
  - *Taal: CELF*

- Kind

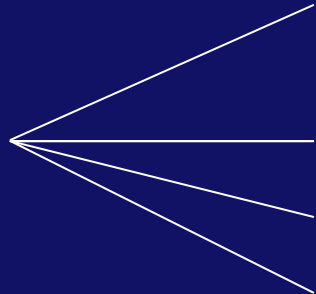

- *Self Report Instrument for Reactive and Proactive Aggression*
- *Delinquency questionnaire*
- *IQ*
- *Taal: CELF*

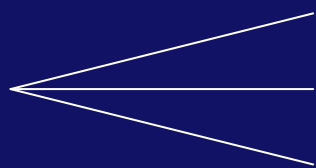
• Kind

- *Self Report Instrument for Reactive and Proactive Aggression*
- *Delinquency questionnaire*
- *IQ*
- *Taal: CELF*

• Ouder

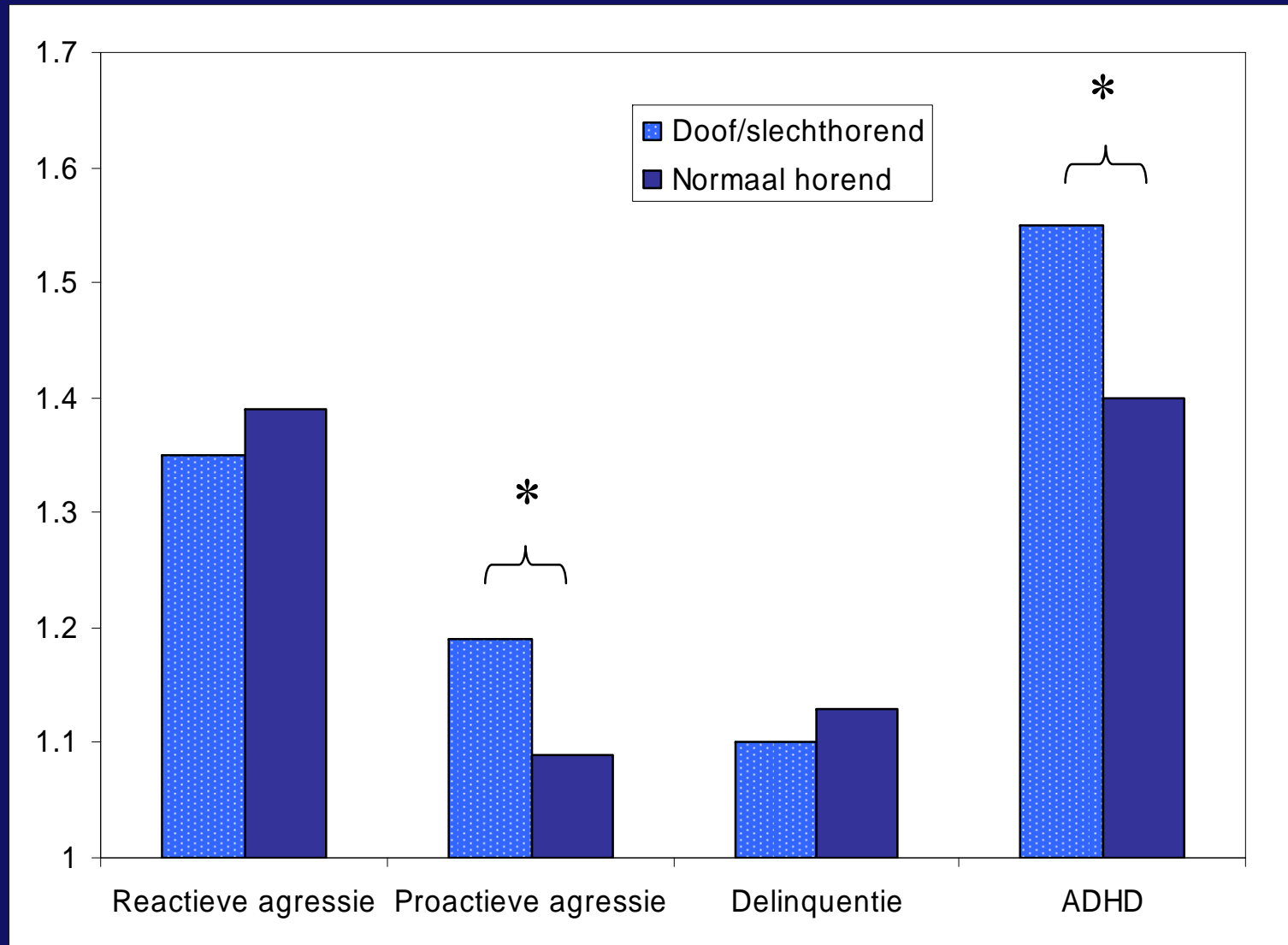

- *Child Symptom Inventories: ADHD*
- *Taal: CCC-2*
- *Achtergrondinformatie*

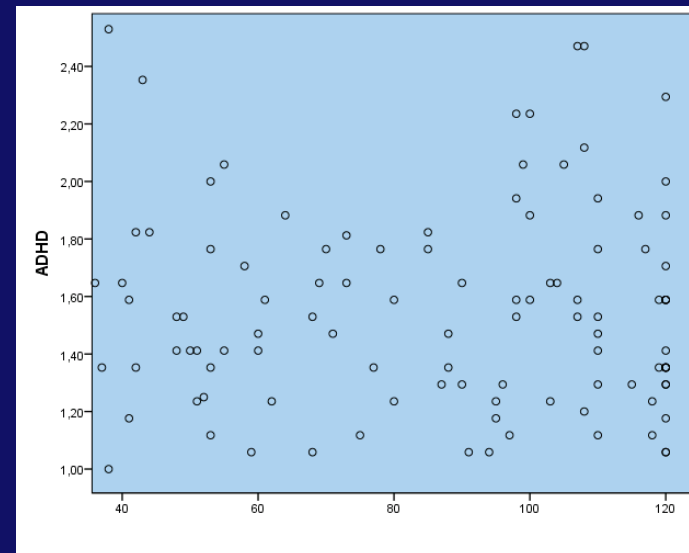
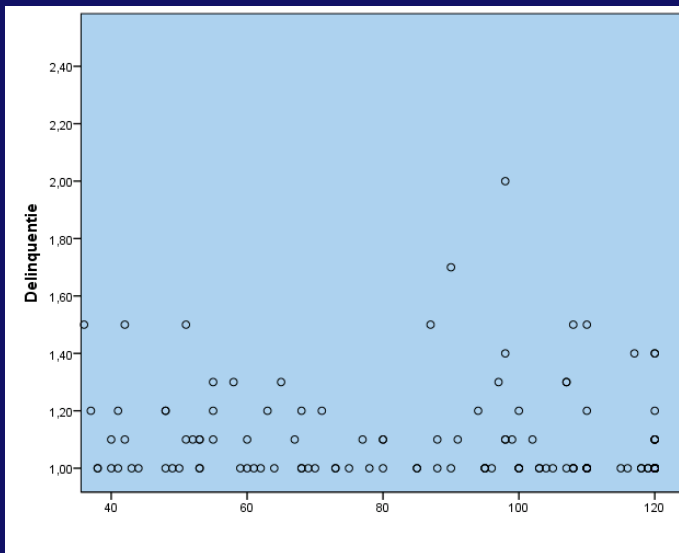
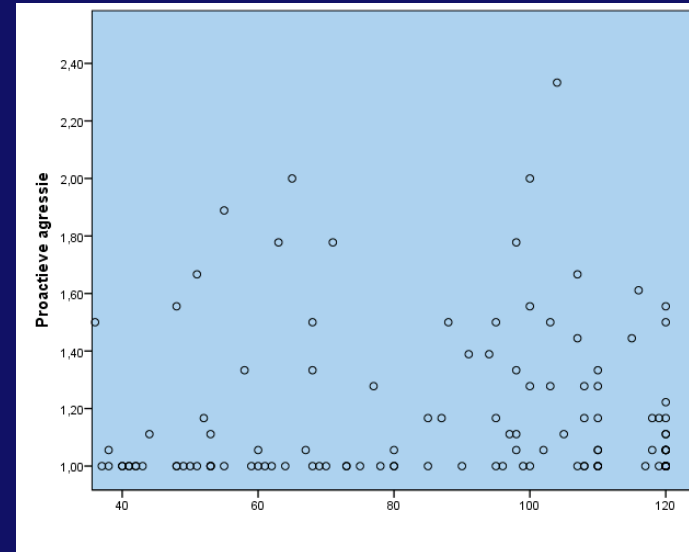
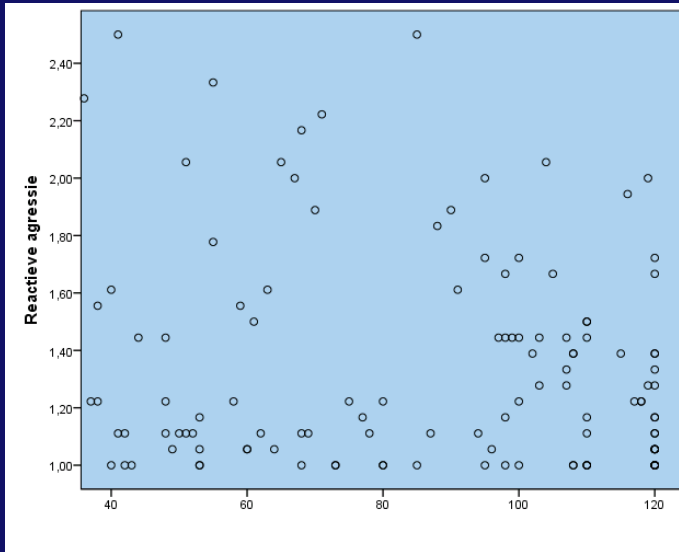
- Kind
  - *Self Report Instrument for Reactive and Proactive Aggression*
  - *Delinquency questionnaire*
  - *IQ*
  - *Taal: CELF*

- Ouder
  - *Child Symptom Inventories: ADHD*
  - *Taal: CCC-2*
  - *Achtergrondinformatie*

- Medische en audiologische gegevens

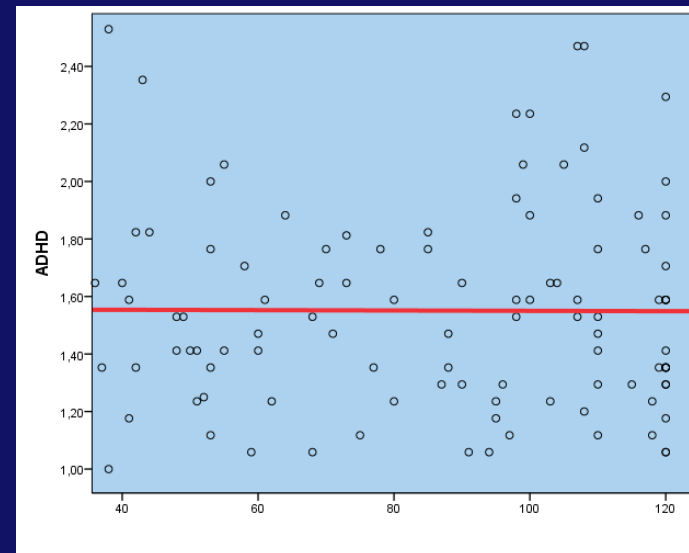
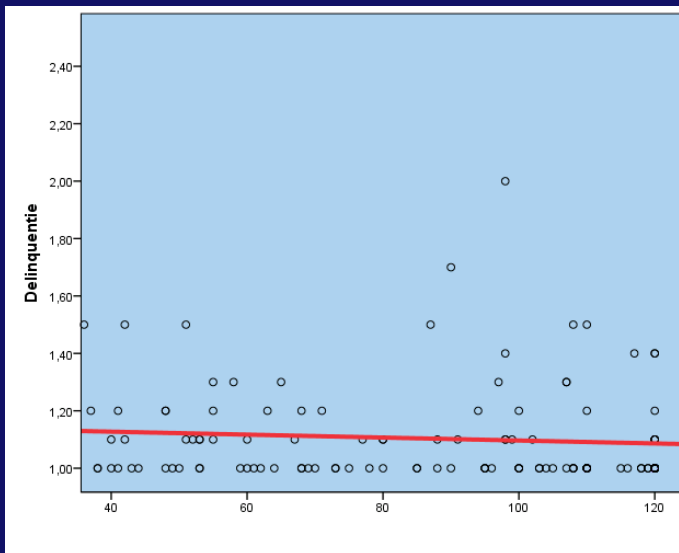
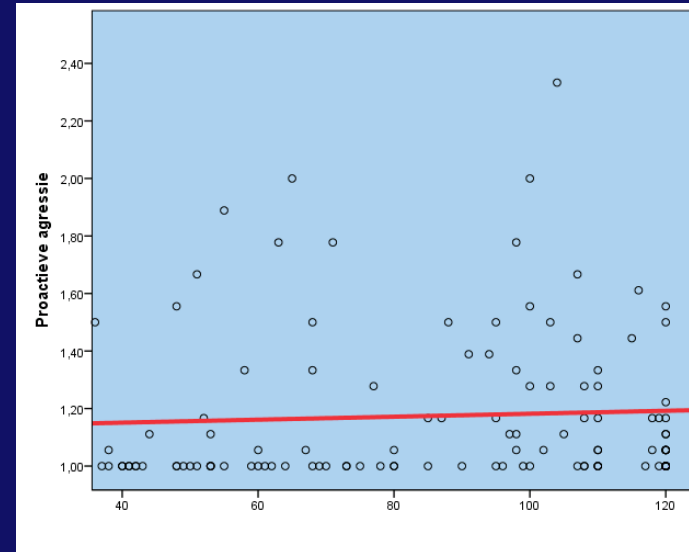
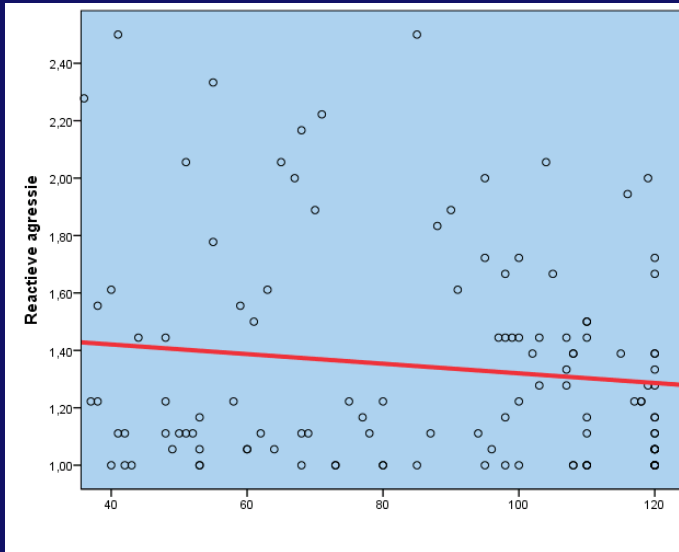
Resultaten

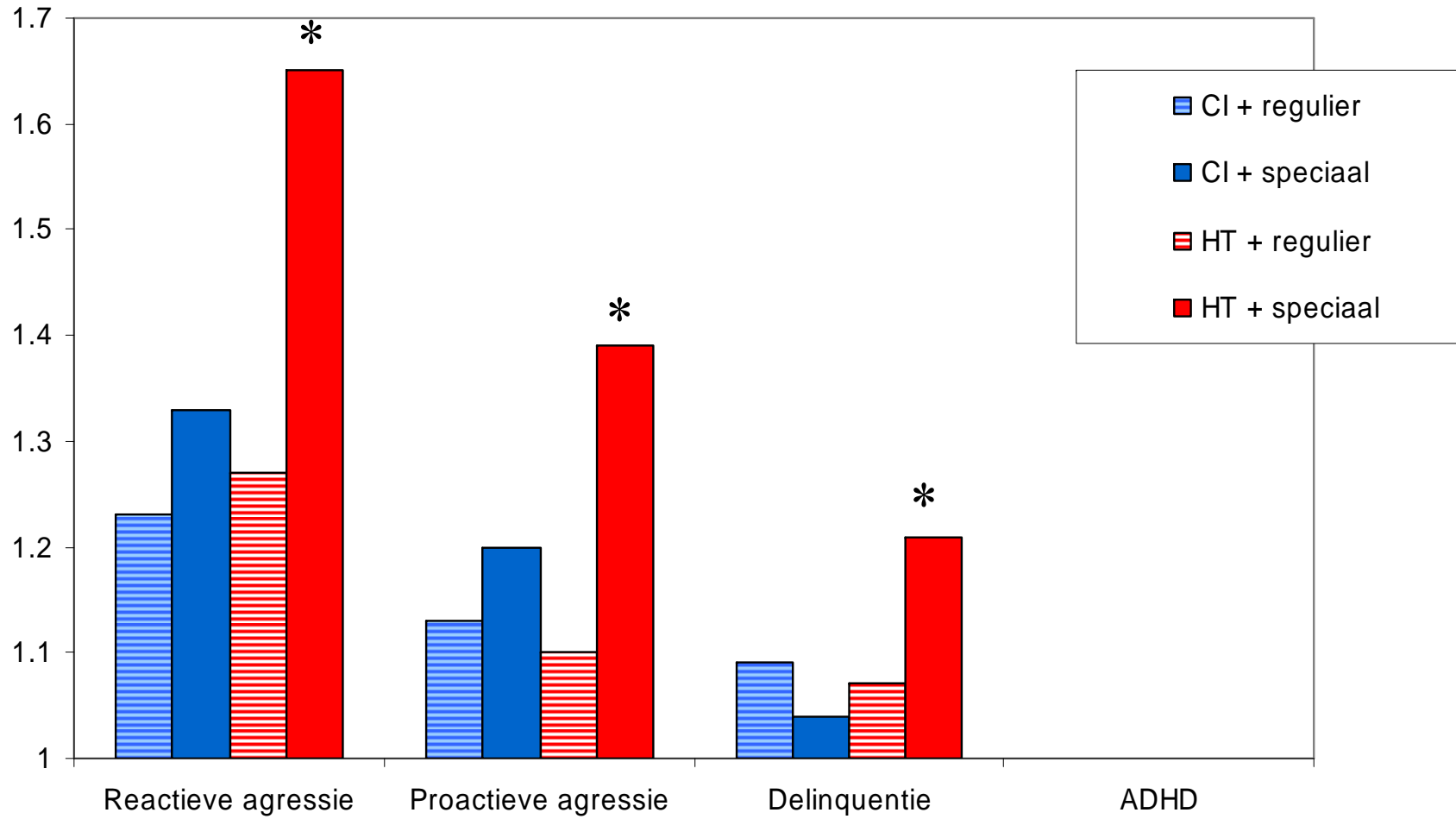

Heterogeniteit

Heterogeniteit

	Reactieve agressie	Proactieve agressie	Delinquentie	ADHD
Leeftijd	n.s.	n.s.	.21*	n.s.
Geslacht	n.s.	n.s.	-.18*	-.21*

	Reactieve agressie	Proactieve agressie	Delinquentie	ADHD
Leeftijd	n.s.	n.s.	.21*	n.s.
Geslacht	n.s.	n.s.	-.18*	-.21*
SES	-.30*	n.s.	n.s.	-.24*

	Reactieve agressie	Proactieve agressie	Delinquentie	ADHD
Leeftijd	n.s.	n.s.	.21*	n.s.
Geslacht	n.s.	n.s.	-.18*	-.21*
SES	-.30*	n.s.	n.s.	-.24*
IQ	n.s.	-.34*	n.s.	n.s.

	Reactieve agressie	Proactieve agressie	Delinquentie	ADHD
Leeftijd	n.s.	n.s.	.21*	n.s.
Geslacht	n.s.	n.s.	-.18*	-.21*
SES	-.30*	n.s.	n.s.	-.24*
IQ	n.s.	-.34*	n.s.	n.s.
Taal	n.s.	.23*	n.s.	.39***

	Reactieve agressie	Proactieve agressie	Delinquentie	ADHD
Leeftijd	n.s.	n.s.	.21*	n.s.
Geslacht	n.s.	n.s.	-.18*	-.21*
SES	-.30*	n.s.	n.s.	-.24*
IQ	n.s.	-.34*	n.s.	n.s.
Taal	n.s.	.23*	n.s.	.39***
Taalmodus	-.23*	-.42***	n.s.	n.s.

	Reactieve agressie	Proactieve agressie	Delinquentie	ADHD
Leeftijd	n.s.	n.s.	.21*	n.s.
Geslacht	n.s.	n.s.	-.18*	-.21*
SES	-.30*	n.s.	n.s.	-.24*
IQ	n.s.	-.34*	n.s.	n.s.
Taal	n.s.	.23*	n.s.	.39***
Taalmodus	-.23*	-.42***	n.s.	n.s.
Leeftijd ontstaan GV	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.

- Meer gedragsproblemen bij jongeren met een gehoorverlies
- Kinderen met hoortoestel & speciaal onderwijs meer risico

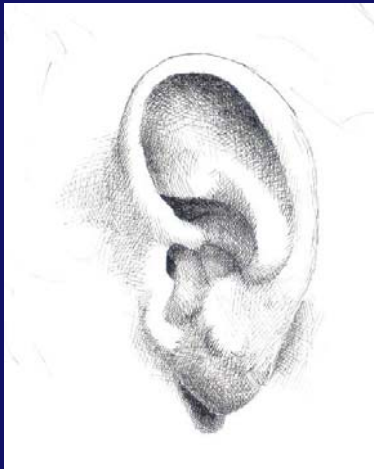
- Meer gedragsproblemen bij jongeren met een gehoorverlies
- Kinderen met hoortoestel & speciaal onderwijs meer risico
- Bias door verwijzing speciaal onderwijs?

- Meer gedragsproblemen bij jongeren met een gehoorverlies
- Kinderen met hoortoestel & speciaal onderwijs meer risico
- Bias door verwijzing speciaal onderwijs?
- Door CI rehabilitatie programma?

- Meer gedragsproblemen bij jongeren met een gehoorverlies
- Kinderen met hoortoestel & speciaal onderwijs meer risico
- Bias door verwijzing speciaal onderwijs?
- Door CI rehabilitatie programma?
- Door eerdere detectie?

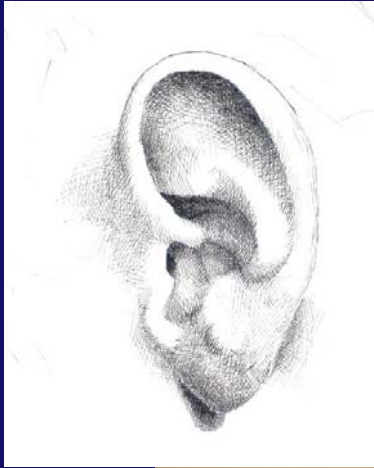

Take home message

Take home message

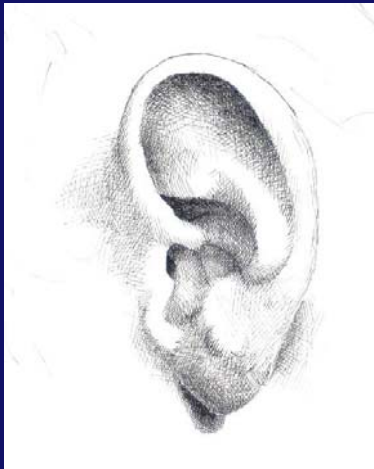

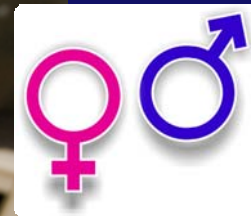
Take home message

Take home message

Take home message

Take home message

Take home message

In press

- Kouwenberg, M., Rieffe, C., & Banerjee, R. (in press). A balanced and short Best Friend Index for children and young adolescents. *European Journal of Developmental Psychology*.
- Rieffe, C. (in press). Awareness and regulation of emotions in deaf children. *British Journal of Developmental Psychology*. doi:10.1177/1362361310366571.

2012

- Kouwenberg, M., Rieffe, C., Theunissen, S.C.P.M., Oosterveld, P. (2012). Pathways underlying Somatic Complaints in Children and Adolescents who are Deaf or Hard of Hearing. *Journal of Deaf Studies and Deaf Education*.
- Theunissen, S.C.P.M., Rieffe, C., Kouwenberg, M., De Raeve, L., Soede, W., Briaire, J.J., Frijns, J.H.M. (2012). Anxiety in children with hearing aids or cochlear implants, compared to normally hearing controls. *The Laryngoscope*, 122, 654-659.

2011

- Kouwenberg, M., Rieffe, C., Theunissen, S.C.P.M. (2011). Intrapersonal and interpersonal factors related to depression in DHH youngsters. *International Journal of Mental Health & Deafness*, 1, 46-57.
- Theunissen, S.C.P.M., Rieffe, C., Kouwenberg, M., Soede, W., Briaire, J.J., Frijns, J.H.M. (2011b). Depression in hearing-impaired children. *Int. J. of Pediatric Otorhinolaryngology*, 75, 1313-1317.